

Tartuntatautilain 16 §:n mukainen päätös pakollisesta terveystarkastuksesta

ASIA

Tartuntatautilain 16 §:n nojalla annettava päätös terveystarkastukseen määrittämiseksi tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n mukaisen SARS-CoV-2-viruksen aiheuttaman yleisvaarallisen covid-19-tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi.

ASIAN TAUSTA

Sosiaali- ja terveysministeriön 26.1.2021 päivitetyn covid-19-epidemian hillinnän hybridistrategian toteuttamisen toimintasuunnitelman mukaan uutena potentiaalisesti merkittävänä epidemiologisena uhkatekijänä on ilmennyt SARS-CoV-2-virusmuunnoksia, jotka leviävät selvästi nopeammin kuin koronaviruksen aiemmat alatyypit ja voivat vakavasti vaarantaa terveydenhuoltojärjestelmän kantokyvyn. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) on 29.3.2021 antamassaan ohjeessa suositellut, että kaikki riskimaista Suomeen tulevat matkustajat ohjataan koronatestiin rajanylityspisteellä.

Lapin aluehallintovirasto on 26.2.2021 tekemällään päätöksellä (LAAVI/328/2021) määrännyt toimialueensa kuntia ja kuntayhtymiä tartuntatautilain 15 §:n nojalla järjestämään kaikille alueellaan sijaitsevien rajanylityspaikkojen kautta maahan tuleville henkilöille terveystarkastuksen SARS-CoV2-viruksen aiheuttaman yleisvaarallisen covid-19-tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Määräys on ollut voimassa 1.3.–31.3.2021. Määräystä on jatkettu 25.3.2021 tehdyllä päätöksellä (LAAVI/472/2021) ajalle 1.4.–30.4.2021, 29.4.2021 annetulla päätöksellä (LAAVI/632/2021) ajalle

1.5.–31.5.2021 ja 27.5.2021 annetulla päätöksellä (LAAVI/803/2021) ajalle 1.6.–30.6.2021. Lapin aluehallintovirasto on 11.5.2021 antamallaan päätöksellä (LAAVI/726/2021) määrännyt terveystarkastukseen osallistumisen pakolliseksi Tornion kaupungin alueella sijaitsevien rajanylityspaikkojen kautta riskimaista Suomeen tuleville henkilöille tietyin poikkeuksin. Määräys on voimassa 14.5.–31.5.2021.

LAUSUNNOT

Aluehallintovirasto on pyytänyt asiassa lausunnot Enontekiön, Muonion, Kittilän, Kolarin, Pellon, Ylitornion, Inarin, Utsjoen ja Sallan kunnilta, Kemin, Rovaniemen ja Tornion kaupungeilta, Lapin ja Länsi-Pohjan sairaanhoitopiireiltä, Länsi-Suomen merivartiostolta, Lapin rajavartiostolta sekä Lapin poliisilaitokselta.

Utsjoen kunnan 25.5.2021 antaman lausunnon mukaan, mikäli Norjan raja avautuu kesäkuussa laajemmin ja suomalaiset pääsevät kulkemaan Norjaan, terveystarkastuksen määrääminen pakolliseksi on perusteltua.

Tornion kaupungin 25.5.2021 antaman lausunnon mukaan aluehallintovirasto voi antaa päätöksen terveystarkastuksen määräämisestä pakolliseksi. Pakollisten terveystarkastusten onnistuminen edellyttää sisärajavälvonnan jatkamista.

Kolarin kunnan 25.5.2021 antaman lausunnon mukaan rajatyöntekijät käyvät hyvin viikkotesteissä ja heiltä on tehty positiivisia löydöksiä viimeksi tammikuussa. Kolarissa Ruotsin puolella sijaitsee ainoastaan kauppa. Rajanylittäjistä 99 % käyvät tässä kaupassa. Siellä käyminen ei muodosta koronatartunnan leviämisen kannalta suurta riskiä. TTL 15 §:n mukainen päätös on riittävä suojamaan taudin leviämistä alueella tällä hetkellä.

Pellon kunnan 26.5.2021 antaman lausunnon mukaan TTL 15 §:n mukaisten terveystarkastusten jatkaminen on tarpeellista. Työmatkalaiset käyvät testeissä. Viimeisen kuukauden aikana positiivisen testituloksen ovat antaneet ruotsalaiset tai Ruotsista tulevat matkailijat, joten testaamisen jatkaminen on tarpeellista.

Kaikki eivät hakeudu testiin. Kuitenkin aktiivisuus ja rajanylittäjien tavoittaminen on parantunut sähköisen tietojen keräämisen johdosta. Lisäksi tietoisuutta testaamisesta lisätään jalkautumalla terveyskeskuksesta rajalle tekemään testejä niinä aikoina, kun Ruotsin poliisi ei ole paikalla. Näiden seikkojen vuoksi TTL 15 §:n mukainen tarkastus on riittävä terveysturvallisuuden takaamiseen.

Länsi-Suomen merivartioston 26.5.2021 antaman lausunnon mukaan TTL 16 §:n mukaisen päätöksen antamisella ei ole olennaista vaikutusta Rajavartiolaitoksen toimintaan tai resursseihin niillä rajanylityspaikoilla, joilla Länsi-Suomen merivartiosto suorittaa sisärajalvalvonnan palauttamiseen liittyviä rajatarkastuksia.

Rovaniemen kaupungin 26.5.2021 antaman lausunnon mukaan TTL 16 §:n mukaisen päätöksen tekemisen osalta aluehallintoviraston tulisi tehdä kuntakohtaista harkintaa. Harkinnassa tulisi ottaa huomioon kunnan sijainti ja kyseiseen kuntaan riskimaista saapuvien henkilöiden määrä.

Kemin kaupunki kannattaa 26.5.2021 antamassaan lausunnossa TTL 16 §:n mukaisen päätöksen antamista pakolliseen terveystarkastukseen määräämisestä.

Inarin kunnan 26.5.2021 antaman lausunnon mukaan Inarin kunnan alueella sijaitsevilla kahdella rajanylityspisteellä Näätämössä ja Raja-Joosepissa matkailu on ollut rajoitusten vuoksi hyvin vähäistä. Terveystarkastuksen vapaaehtoisuus on johtanut jonkin verran välinpitämättömään suhtautumiseen terveysturvallisuuteen matkailijoiden keskuudessa. Pohjois-Norjan epidemiatilanne on kiihtynyt ja lisäksi uhkana on Intian variantin leviäminen. Inarin kunta pitää lausunnossaan tarpeellisena TTL 16 §:n mukaisen päätöksen tekemistä terveystarkastuksen määräämisestä pakolliseksi. Päätös helpottaisi tiedonkeruuta matkailijoilta sekä parantaisi terveydenhuollon keinoja terveystarkastuksen järjestämiseen. Terveystarkastuksen järjestäminen rajalla ei kuitenkaan ole kustannustehokasta eikä nykyinen terveystarkastusten järjestämistapa vaaranna terveysturvallisuutta. Muilta osin Inarin kunta on viitannut lausunnossaan Lapin sairaanhoitopiirin lausuntoon.

Sallan kunnan 26.5.2021 antaman lausunnon mukaan on syytä tehdä TTL 16 §:n mukainen päätös, mikäli Schengen-alueen ulkoraja Venäjälle avataan matkailijoille nykyistä laajemmin.

Lapin rajavartioston 26.5.2021 antaman lausunnon mukaan TTL 15 §:n mukaisten, maahan saapuville tehtävien terveystarkastuksien toteuttamisella sekä TTL 16 §:n mukaisen terveystarkastuksen pakollisuudella ei ole olennaista vaikutusta Lapin rajavartioston toimintaan tai resursseihin niillä rajanylityspaikoilla, joilla Lapin rajavartiosta suorittaa sisärajalvonnin palauttamiseen liittyviä rajatarkastuksia. Lausuntonsa mukaan Lapin rajavartiosto on valmis tukemaan sisärajalvonnin voimassa ollessa terveystarkastuksia vastuualueensa rajanylityspaikoilla erikseen sovittavalla tavalla sekä jatkamaan tukemista sisärajalvonnin päätyttyä virka-apupyynnöihin perustuen. Lapin rajavartiosto toteaa lausunnossaan, että sisärajalvonnin päättymisen jälkeen tukea tai virka-apua ei todennäköisesti pystytä antamaan yhtä suurilla resursseilla kuin sisärajalvonnin aikana, minkä Lapin rajavartiosto toivoo huomioitavan terveysturvallisuustoimenpiteiden suunnittelussa. Lausunnon mukaan TTL 16 §:n mukaiset terveystarkastukset olisivat Lapin rajavartioston oman tehtävän ja terveystarkastuksien tukemisen sekä yhteistoiminnan kannalta tehokkainta toimeenpanna rajanylityspaikalla.

Lapin sairaanhoitopiiri toteaa 26.5.2021 antamassaan lausunnossa, että tautitilanne lähialueilla Ruotsin Norrbottenissa on edelleen huono ja että tautitilanne on nopeasti huonontunut myös Norjan Tromssan ja Finnmarkin läänissä. Sairaanhoitopiiri toteaa myös, että Intian virusmuunnos on aiheuttanut lisääntyneitä huolta nopean tarttuvuuden ja huonomman rokotevasteen osalta. Norjan osalta myös rajaliikenteen avaaminen rajayhteisöön kuuluville voi lisätä riskiä epidemian leviämiseksi. Lapin rajaturvallisuushankkeen osana on kerätty tilatietoja rajanylittäjistä, ja näiden tietojen mukaan Ruotsista maahan tulevien ennakkotestit eivät usein ole voimassa. Tilastojen mukaan vapaaehtoiseen terveystarkastukseen hakeutuu vain noin kolmasosa niistä, joiden tulisi käydä terveystarkastuksessa. Lausunnon mukaan on perusteltua, että

terveystarkastukseen osallistuminen tehdään pakolliseksi TTL 16 §:n mukaisella päätöksellä.

Lapin poliisilaitoksen 26.5.2021 antaman lausunnon mukaan aluehallintoviraston TTL 15 §:n ja 16 §:n mukaisilla päätöksillä olisi väistämättä vaikutuksia myös poliisin toimintaan Lapissa. Lausunnon mukaan on oletettavaa, että osa henkilöistä ei noudattaisi kehotusta terveystarkastuksesta, ja tällaisissa tapauksissa kunnan tai sairaanhoitopiirin tartuntataudeista vastaava lääkäri voisi pyytää TTL 89 §:n mukaisesti virka-apua poliisilta. Lapin poliisilaitoksen lausunnon mukaan poliisin resurssit on mitoitettu niin, että normaalit hälytystehtävät, perustutkinta ja lupapalvelut saadaan hoidetuksi. Lapin poliisilaitoksen toiminta-alueen vähäisten poliisipartioiden määrän vuoksi laajempi TTL 89 §:n mukaisten virka-aputehtävien hoitaminen aiheuttaisi merkittäviä vaikeuksia. Lausunnossaan Lapin poliisilaitos toteaa myös, että virka-apumenettelyä hidastaa käytännössä myös toiminnan tiukka laillisuusvaatimus. Kun huomioidaan edellä mainittujen seikkojen lisäksi 1.6. lähtien poliisissa alkavat kesälomat, toteaa Lapin poliisilaitos, ettei se voi taata ehkä kymmeneen nousevien päivittäisten virka-apupyyntöjen nopeaa hoitamista.

Ylitornion kunta toteaa 26.5.2021 antamassaan lausunnossa, että TTL 15 §:n mukaisia vapaaehtoisia terveystarkastuksia on syytä jatkaa. Ylitornion kunnassa koronaviruksen jäljitystyö on toiminut tehokkaasti ja hyvin, ja kunnassa on todettu vain yksi rajan yli tullut koronavirustartunta. Lausunnon mukaan Ylitornion kunnan alueella ohjautuminen koronavirustesteihin vapaaehtoisesti on toteutunut hyvin, eikä TTL 16 §:n mukaisilla pakollisilla terveystarkastuksilla saavuteta lisähyötyä.

KUULEMINEN

Kuuleminen olisi saattanut vaarantaa tämän päätöksen tarkoituksen toteutumisen, ja siitä johtuva viivästyminen olisi aiheuttanut huomattavaa haittaa ihmisten terveydelle ja yleiselle turvallisuudelle,

minkä vuoksi hallintolain (434/2003) 34 §:n 2 momentin 4 kohdan nojalla asiassa ei ole suoritettu kuulemista.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU JA PERUSTELUT

Määräys

Aluehallintovirasto määrää tartuntatautilain 16 §:n nojalla kaikki Kemin, Tornion ja Rovaniemen kaupungeissa sekä Enontekiön, Inarin, Kittilän, Kolarin, Muonion, Pellon, Sallan, Ylitornion ja Utsjoen kunnissa sijaitsevien rajanylityspaikkojen kautta riskimaista Suomeen saapuvat henkilöt osallistumaan maahantulon jälkeen kunnan, kaupungin tai sairaanhoitopiirin järjestämään terveystarkastukseen yleisvaarallisen covid-19-tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi.

Tässä päätöksessä riskimaista tulevilla henkilöillä tarkoitetaan niitä henkilöitä, jotka ovat 14 vuorokauden sisällä ennen maahantuloa oleskelleet maassa, jonka koronailmaantuvuus on suurempi kuin 25 / 100 000 henkilöä / 14 vrk.

Määräys ei koske seuraavia henkilöitä:

- vuonna 2008 ja sen jälkeen syntyneet lapset**
- tavaraliikenteen kuljetus- ja logistiikkahenkilöstö työtehtävissään**
- henkilöt, joilla on esittää negatiivinen tulos enintään 72 tuntia ennen maahantuloa otetusta koronavirustestistä**
- henkilöt, joilla on esittää luotettava todistus alle kuusi kuukautta sitten sairastetusta covid-19-infektiosta**
- erityisryhmät, joilla on paikallisten tartuntatautiviranomaisten kanssa sovitun menettelyn mukainen todistus**
- saamelaiset, jotka ylittävät rajan saamelaisen elinkeinon tai kulttuurin harjoittamisen vuoksi**

Määräys on voimassa 1.6.2021–30.6.2021.**Perustelu****Sovellettavat oikeusohjeet**

Perustuslain (731/1999) 7 §:n mukaan jokaisella on oikeus elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen.

Perustuslain 10 §:n mukaan jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha on turvattu.

Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen.

Tartuntatautilain (1227/2016) 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on ehkäistä tartuntatauteja ja niiden leviämistä sekä niistä ihmisille ja yhteiskunnalle aiheutuvia haittoja.

Tartuntatautilain 14 §:n mukaan kunnan on järjestettävä yleisiä rokotuksia ja terveystarkastuksia tartuntatautien ehkäisemiseksi. Rokotukseen tai terveystarkastukseen osallistuminen on vapaaehtoista.

Tartuntatautilain 15 §:n 1 momentin mukaan aluehallintovirasto voi määrätä järjestettäväksi toimialueensa jollakin paikkakunnalla tai tietyssä työpaikassa, laitoksessa, kulkuneuvossa tai vastaavassa paikassa oleskeleville terveystarkastuksen, jos tarkastus on yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi tarpeen. Terveystarkastukseen osallistuminen on vapaaehtoista.

Samana pykälän 2 momentin mukaan terveystarkastuksen suorittaa lääkäri tai asianmukaisen koulutuksen saanut muu terveydenhuollon ammattihenkilö lääkärin valvonnassa. Tarkastuksen osana voidaan ottaa välttämättömiä näytteitä ja tehdä muu tutkimus, josta ei aiheudu merkittävää haittaa tutkittavalle.

Tartuntatautilain 16 §:n mukaan aluehallintovirasto voi päättää, että 14 ja 15 §:n mukaiseen terveystarkastukseen osallistuminen on pakollista, jos se on yleisvaarallisen tartuntataudin tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi välttämätöntä. Päätös voi kohdistua yksittäiseen tai useaan henkilöön.

Samana pykälän 2 momentin mukaan virkasuhteinen kunnan tai sairaanhoitopiirin tartuntataudeista vastaava lääkäri voi tehdä yksittäistä henkilöä koskevan päätöksen pakollisesta terveystarkastuksesta, jos se on yleisvaarallisen tartuntataudin tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi välttämätöntä.

Tartuntatautilain 22 § 1 momentin mukaan yleisvaaralliseen tai valvottavaan tartuntatautiin sairastuneen ja sairastuneeksi perustellusti epäillyn sekä tällaiseen tautiin altistuneen tai perustellusti altistuneeksi epäillyn henkilön on annettava asiaa selvittävälle terveydenhuollon ammattihenkilölle nimensä, syntymäaikansa tai henkilötunnuksensa, yhteystietonsa, kotikuntansa sekä mahdollinen muu oleskelupaikkansa sekä muut tartuntataudin leviämisen estämiseksi tarvittavat välttämättömät tiedot.

Tartuntatautilain 60 § 1 momentin mukaan, jos yleisvaarallisen tartuntataudin tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen vaara on ilmeinen eikä taudin leviämistä voida muulla tavoin estää, virkasuhteinen kunnan tartuntataudeista vastaava lääkäri tai virkasuhteinen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri voi päättää henkilön karanteenista enintään yhden kuukauden ajaksi. Päätös karanteenista voidaan tehdä henkilölle, jonka on todettu tai perustellusti epäilty altistuneen yleisvaaralliselle tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillylle tartuntataudille.

Tartuntatautilain 88 §:ssä viitataan rikoslain (39/1889) 44 luvun 2 §:ään, jossa säädetään terveydensuojelurikkomuksesta määrättävästä rangaistuksesta. Henkilö voidaan rikoslain säännöksen mukaan tuomita terveydensuojelurikkomuksesta sakkoon tai

vankeuteen enintään kolmeksi kuukaudeksi, jos hän tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo tartuntatautilain 16 §:n perusteella asetetun velvollisuuden.

Tartuntatautilain 89 §:n 2 momentin mukaan sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, Rajavartiolaitoksella on virka-aputehtävän suorittamiseksi oikeus pysäyttää kulkuneuvo ja ohjata liikennettä noudattaen, mitä rajavartiolaitain (578/2005) 38 §:ssä säädetään, käsitellä virka-aputehtävässä välttämättömiä terveystietoja noudattaen, mitä henkilötietojen käsittelystä säädetään luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojasäätös) annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679, tietosuojalaissa (1050/2018) ja henkilötietojen käsittelystä Rajavartiolaitoksessa annetussa laissa (639/2019).

Tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen (146/2017) 1 §:n 1 momentin 14 kohdan mukaan uuden koronaviruksen aiheuttama infektio on yleisvaarallinen tartuntatauti.

Covid-19-tartuntatauti ja tautitilanne

Maailman terveysjärjestö WHO julisti koronavirusepidemian pandemiaksi 11.3.2020. Covid-19 (myöhemmin myös *koronavirusinfektio*) on yleisvaarallinen tartuntatauti, johon ei toistaiseksi ole tehoavaa spesifistä lääkehoitoa. Virus aiheuttaa tartuntoja edelleen sekä Suomessa että laajasti muualla maailmassa. Maailmalla – ja myös Suomessa – kiertää tällä hetkellä useita eri koronaviruksen muunnoksia. Osa näistä muunnoksista leviää aiempaa viruskantaa nopeammin ja aiheuttaa riskin epidemian pahenemiselle ja terveydenhuollon kantokyvyn heikentymiselle. Suomen väestöstä valtaosa on yhä altis tartunnalle, koska virus on uusi eikä väestössä ole siltä suojaavia vasta-aineita. Väestön rokotukset koronavirusepidemiaa vastaan on aloitettu vuodenvaihteessa 2020–2021. Suomen koronarokotusstrategian mukaan ensimmäisenä on rokotettu ne sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset, jotka hoitavat covid-19-potilaita sekä iäkkäiden ympärivuorokautisen hoivan henkilöstö ja asukkaat.

Nämä ryhmät on jo pääosin rokotettu, ja on siirrytty rokottamaan ikääntynyttä väestöä sekä niitä, joilla on vakavalle koronavirustaudille altistava lääketieteellinen riskitekijä. 19.4.2021 voimaan tulleen valtioneuvoston asetuksen (STM/2021/66) mukaan muu väestö rokotetaan tämän jälkeen ikäryhmittäin vanhimmasta ikäryhmästä alkaen. Tavoite on rokottaa kaikki ne, jotka rokotuksen haluavat ja joille sen voi rokotteiden myyntilupien käyttöaiheiden mukaan antaa. Kaikkien halukkaiden rokottaminen tulee kestämään kuukausia. Rokotusten käynnistyttyä yhteiskunnassa ei voida palata normaaliin elämään välittömästi, vaan muutos tapahtuu vähitellen useiden kuukausien kuluessa.

Valtakunnallinen covid-19-tautitilanne on huhtikuun 2021 alkupuolelta alkaen kääntynyt parempaan suuntaan, mutta tilannetta luonnehtivat edelleen suuret alueelliset erot ja nopea ajallinen vaihtelu. Lapin aluehallintoviraston toimialueella Lapin sairaanhoitopiiri on epidemian perustasolla. 14 vuorokauden ilmaantuvuus Lapin sairaanhoitopiirin alueella on 3,4 / 100 000 (THL:n koronakartta 26.5.2021). Länsi-Pohjan sairaanhoitopiiri on siirtynyt epidemian perustasolle 26.5.2021. Ilmaantuvuus Länsi-Pohjassa on 13,4 / 100 000 (THL:n koronakartta 26.5.2021).

Suomen lähialueilla Pohjois-Ruotsin Norrbottenin tautitilanne on edelleen huono (14 vuorokauden ilmaantuvuus noin 800 / 100 000). Pohjois-Norjan Tromssan ja Finnmarkin läänissä epidemia on nopeasti huonontunut. Maailmanlaajuisesti covid-19-tapausten viikoittainen lukumäärä on ollut laskusuunnassa, mutta tartuntoja todetaan edelleen yli 4 miljoonaa viikoittain (lähde: WHO Covid-19 Dashboard). Pohjois-Norjan covid-19-tautitilanne on pitkän rauhallisen jakson jälkeen kiihtynyt uudelleen, ja ilmaantuvuus on noussut tasolle 80/100 000.

Kansallinen ohjaus terveystarkastuksista rajanylityspaikoilla

Sosiaali- ja terveysministeriön 3.2.2021 antamassa ohjauskirjeessä Koronavirustartuntojen torjunta rajat ylittävässä liikenteessä (VN/2763/2021) todetaan, että covid-19-tapausten ilmaantuvuus useissa maissa on moninkertainen Suomeen verrattuna, jolloin oleskelu näissä maissa sisältää Suomen tilanteeseen nähden selvästi

suuremman covid-19-tartunnan riskin. SARS-CoV-2-virusmuunnokset voivat yleistyessään aiheuttaa aiempaa nopeammin leviävän epidemian ja johtaa terveydenhuollon ylikuormittumiseen. Kirjeen mukaan hallitus päätti valtioneuvoston yleisistunnossa 22. tammikuuta 2021 sekä rajaliikenteen että testaamis- ja karanteenisuositusten kiristämisestä. Näillä toimilla pyritään torjumaan koronaepidemian kasvun kiihtyminen uudelleen sekä virusmuunnoksen leviäminen Suomessa. Sosiaali- ja terveysministeriön 26.2.2021 antamassa ohjauskirjeessä Koronavirustartuntojen torjunta rajat ylittävässä liikenteessä (VN/5304/2021) viitataan ministeriön 3.2.2021 lähettämään kirjeeseen ja todetaan muun muassa, että toimintaa on syytä edelleen tehostaa. Sosiaali- ja terveysministeriön antaman ohjauskirjeen (Pakollista terveystarkastusta ja tietojen antamista koskevat muutokset tartuntatautilaissa, 30.3.2021) mukaan Suomeen saapuvien henkilöiden mukana mahdollisesti leviävien tartuntojen torjunta on keskeistä epidemian ja muuntuneiden virusten leviämisen estämiseksi. Vaikuttava, tarkoituksenmukainen ja oikeasuhtainen tartuntojen torjunta rajat ylittävässä liikenteessä on mahdollista vain viranomaisten ja muiden rajanylityspaikoilla toimivien tahojen kiinteällä yhteistyöllä, jossa huomioidaan myös paikalliset olosuhteet. Sosiaali- ja terveysministeriö ohjaa, että nykyisessä epidemiatilanteessa on välttämätöntä, että aluehallintovirastot tekevät Suomeen saapuvia matkustajia koskevat tartuntatautilain 16 §:n mukaiset päätökset THL:n suositukset huomioiden ja edellyttää kaikkia toimivaltaisia viranomaisia toimimaan tilanteen edellyttämällä tavalla ja käyttämään kaikkia tartuntatautilain mahdollistamia toimivaltuuksiaan epidemian leviämisen estämiseksi. Terveys- ja hyvinvoinnin laitos on antanut 4.2.2021 ja 29.3.2021 suosituksen rajalla tehtäviin testauksiin uusien helposti tarttuvien SARSCoV-2-muunnosten leviämisen estämiseksi.

Sosiaali- ja terveysministeriön 25.5.2021 lähettämässä kirjeessä Covid-19-tartuntojen torjunta rajat ylittävässä liikenteessä sisä- ja ulkorajapäätösten muuttuessa (VN/13919/2021) todetaan, että rajojen terveysturvallisuustoimilla on keskeinen rooli Suomen covid-19-epidemian torjunnassa. Viikolla 18 todetuista covid-19-tartunnoista 7,3 % oli saatu ulkomailta. Kirjeen mukaan rajojen terveysturvallisuuden varmistamisen toimintamallit tulee sopeuttaa

lisääntyviin liikennemääriin, kun maahantulon rajoituksia ryhdytään asteittain purkamaan. Suomeen saapuvien henkilöiden covid-19-ennakkotodistuksien tarkastamisessa ja testiin ohjaamisessa suositellaan hyödyntämään sähköisiä työkaluja, kuten esimerkiksi Finentry-palvelua. Sosiaali- ja terveysministeriö korostaa, että aluehallintovirastojen, kuntien ja sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymien tulee huolehtia siitä, että Suomeen saapuvat henkilöt ohjataan toiseen covid-19-testiin aikaisintaan 72 tuntia maahan saapumisen jälkeen. Kirjeessä todetaan, että covid-19-testi on maksuton Suomeen saapuville matkustajille sekä henkilöille, joilla on Suomessa kotikunta tai kotikuntaan rinnastuva oikeus käyttää julkisen terveydenhuollon palveluja Suomessa.

Terveystarkastusten sisältö

Sosiaali- ja terveysministeriön 30.3.2021 antaman ohjauskirjeen mukaan kunnat huolehtivat terveystarkastuksen järjestämisestä. Terveystarkastuksen sisällön arvioi terveystarkastusta tekevä terveydenhuollon ammattihenkilö. Tarkastukseen tulee sisältyä esimerkiksi covid-19-testi aina, kun se katsotaan tarpeelliseksi. Terveystarkastuksessa terveydenhuollon ammattihenkilö arvioi myös, onko tarvetta muille toimenpiteille tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi, kuten karanteeni- ja eristyspäätöksille. Päätöksen karanteeniin asettamisesta tai eristämisestä tekee tartuntataudeista vastaava lääkäri. Pakollisten terveystarkastusten sekä niihin mahdollisesti liittyvien tutkimusten välttämättömyyttä tulee arvioida myös lapsen edun näkökulmasta. Suomea sitovat monet lapsia koskevat kansainväliset sopimukset, jotka tulee huomioida kaikessa päätöksenteossa, ja esimerkiksi kohdennettaessa ja toteutettaessa pakollisia terveystarkastuksia.

THL suosittelee, että kaikki riskimaista tulevat matkustajat ohjataan koronatestiin rajanylityspisteellä. Mikäli rajanylityspisteellä ei ole näytteenottomahdollisuutta, tulee testiin hakeutua matkustajan oleskelu- tai asuinkunnassa noin vuorokauden sisällä maahantulosta.

Matkustajaa ei tarvitse ohjata testiin, jos hänellä on esittää negatiivinen tulos enintään 72 tuntia ennen maahantuloa otetusta koronavirustestistä (PCR- tai antigenitesti) tai luotettava todistus

sairastetusta covid-19-infektiosta (jos sairaudesta on alle kuusi kuukautta aikaa). THL suosittaa, että lähtömaasta riippumatta kaikki matkustajat, joilla on covid-19-tautiin sopivia oireita, tulee aina ohjata terveystarkastukseen ja koronavirustestiin. Suomen ja Ruotsin sekä Suomen ja Norjan välillä säännöllisessä työmatkaliikenteessä kulkevia ei ohjata testeihin jokaisen rajanylityksen an hyväksytään negatiivinen koronavirustestitodistus, jos testi on otettu alle 7 vuorokautta ennen rajanylitystä.

Lisäksi THL suosittelee, että rajanylityspaikan terveystarkastusviranomaiset keräävät ja toimittavat riskimaista tulevien, terveystarkastukseen osallistuvien matkustajien henkilö- ja yhteystiedot oleskelu- tai asuinpaikkakunnan tartuntatautiviranomaisille, jotka ohjaavat matkustajat vielä toiseen koronavirustestiin aikaisintaan 72 tunnin kuluttua maahantulosta. Jos matkustaja oleskelee maassa alle 72 tuntia tai jos matkustaja on sairastanut covid-19-infektion, tietoja ei kerätä 72 tunnin testiin ohjaamista varten. Virkasuhteinen kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri voi määrätä henkilön 14 vuorokauden mittaiseen karanteeniin, mikäli mahdollisen tartunnan leviämisen estämistä ei voida luotettavasti muuten varmistaa.

Asian arviointi ja johtopäätökset

Yleisvaarallisen covid-19-tartuntataudin leviämisen ehkäiseminen on yhteiskunnallisesti tärkeää, jotta kansalaisten perusoikeuksia elämään ja turvallisuuteen voidaan turvata. Covid-19-tartuntojen leviämisen ehkäisemisessä tartunnanlähteiden ja tartunnalle altistuneiden henkilöiden tunnistaminen ja jatkotartuntojen estäminen ovat keskeisiä keinoja.

Lapin aluehallintoviraston toimialueella kunnat ja kuntayhtymät ovat järjestäneet vapaaehtoisia terveystarkastuksia maahantulijoille, jotka ovat viime viikkoihin saakka osallistuneet tarkastuksiin hyvin. Tornion kaupungin alueella sijaitsevien rajanylityspisteiden kautta tulevilla terveystarkastukset ovat olleet pakollisia aluehallintoviraston päätöksellä 14.5.2021 alkaen. Muiden rajanylityspaikkakuntien terveystarkastusten järjestäjiltä 20.5.2021 saatujen tilastotietojen mukaan vain noin kolmannes ($\frac{1}{3}$) niistä henkilöistä, joiden tulisi

osallistua terveystarkastukseen, on viime viikkoina osallistunut siihen.

Koronavirusinfektio on yleisvaarallinen tartuntatauti, jolle suuri osa väestöstä on edelleen altis. Tähän nähden, ja kun otetaan huomioon lähialueiden tautitilanne ja vähentynyt halukkuus osallistua vapaaehtoiseen terveystarkastukseen, aluehallintovirasto katsoo välttämättömäksi määrätä tartuntatautilain 16 §:n nojalla kaikki toimialueellaan sijaitsevien rajanylityspaikkojen kautta riskimaista Suomeen tulevat osallistumaan pakolliseen kunnan, kaupungin tai sairaanhoitopiirin järjestämään terveystarkastukseen.

Tässä päätöksessä riskimaista tulevilla henkilöillä tarkoitetaan niitä henkilöitä, jotka ovat 14 vuorokauden sisällä ennen Suomeen tuloa oleskelleet maassa, jonka 14 vuorokauden koronailmaantuvuus on suurempi kuin 25 / 100 000 henkilöä.

Määräys ei kuitenkaan koske vuonna 2008 tai sen jälkeen syntyneitä lapsia eikä kuljetus- ja logistiikkahenkilöstöä työtehtävissään eikä henkilöitä, joilla on esittää negatiivinen tulos enintään 72 tuntia ennen maahantuloa otetusta koronavirustestistä tai luotettava todistus alle kuusi kuukautta sitten sairastetusta covid-19-infektiosta eikä myöskään erityisryhmiä, joilla on paikallisten tartuntatautiviranomaisten kanssa sovitun menettelyn mukainen todistus. Tällaisia erityisryhmiä ovat esimerkiksi työn tai muun välttämättömän syyn vuoksi säännöllisesti rajan yli kulkevat sekä saamelaiset, jotka kulkevat toistuvasti rajan yli saamelaisen elinkeinon tai kulttuurin harjoittamisen vuoksi. Näiden erityisryhmien terveystarkastuskäytännöistä tulee sopia paikallisesti esimerkiksi siten, että henkilöt käyvät viikoittain koronatestissä.

Määräys on voimassa 1.6.2021–30.6.2021.

Jos terveystarkastukseen tartuntatautilain 16 §:n nojalla määrätty henkilö ei noudata hänelle asetettua velvoitetta, voi kunnan tai sairaanhoitopiirin tartuntataudeista vastaava lääkäri pyytää virka-apua tartuntatautilain 89 §:n nojalla.

Aluehallintovirasto toteaa edelleen, että jos henkilö kieltäytyy osallistumasta tässä päätöksessä määrättyyn pakolliseen terveystarkastukseen, rikoslain 44 luvun 2 §:n säännökset voivat tulla sovellettavaksi. Rikoslain 44 luvun 2 §:n mukaan se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo tartuntatautilain 16 §:ssä tarkoitettua pakollista terveystarkastusta, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, terveydensuojelurikkomuksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kolmeksi kuukaudeksi.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Perustuslaki (731/1999) 7, 10 ja 22 §
Tartuntatautilaki (1227/2016) 1, 14, 15, 16, 22, 60, 88 ja 89 §
Valtioneuvoston asetus tartuntataudeista (146/2017) 1 §

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen voi tartuntatautilain 90 §:n 1 momentin perusteella hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on tämän päätöksen liitteenä.

TÄYTÄNTÖÖNPANO

Tämä päätös pannaan täytäntöön heti mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta tartuntatautilain 91 §:n 1 momentin nojalla.

LISÄTIETOJA

Lisätietoja asiasta antavat tarvittaessa aluehallintoylilääkäri Sari Kemppainen (puh. 0295 017 350 tai sähköposti sari.kemppainen@avi.fi) ja johtaja Leena Räsänen (puh. 0295 017 385, sähköposti leena.rasanen@avi.fi).

Johtaja

Leena Räsänen

Aluehallintoylilääkäri

Sari Kemppainen

LIITE Valitusosoitus

JAKELU JA SUORITEMAKSU

Päätös yleistiedoksiantona

Tämän päätöksen tiedoksianto tapahtuu yleistiedoksiantona. Asiakirja pidetään kaikkien nähtävillä Lapin aluehallintovirastossa 30.6.2021 saakka. Päätöksen nähtäville asettamisesta ilmoitetaan yleisessä tietoverkossa aluehallintoviraston verkkosivulla www.avi.fi

Tämän päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä siitä, kun edellä mainittu ilmoitus on julkaistu aluehallintoviraston verkkosivulla.

Tiedoksi

Alueen kunnat ja kuntayhtymät
Lapin sairaanhoitopiiri
Länsi-Pohjan sairaanhoitopiiri
Rajavartiolaitos
Lapin poliisilaitos
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto
Terveysten ja hyvinvoinnin laitos
Sosiaali- ja terveysministeriö
Saamelaiskäräjät
Pohjoiskalotin rajaneuvonta

Maksutta

Tämä asiakirja LAAVI/806/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAAVI/806/2021 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Kemppainen Sari 27.05.2021 15:45

Ratkaisija Räsänen Leena 27.05.2021 15:46